

kendt, at der var Omraader, hvor man burde gaa til Nedsættelse af Beskyttelsen, for at Borgerne ikke skulde udnyttes af de store Virksomheder.

Naar jeg nu ser saaledes paa den Agitation, der er dreven fra den ene Side, kan jeg heller ikke undlade at gøre nogle Bemærkninger overfor den Agitation, der er dreven fra anden Side. Jeg vil da ikke skjule, at blandt de Agitatorer, jeg her tænker paa, er i første Række Hr. Kødte. Han er bleven mindet her i de sidste Møder ved denne Sags Behandling.

Det ærede Medlem for Saksjøbing (Rørdam) citerede ham i sit Foredrag og omtalte de mange Millioner, der efter hans Opgivelse gaa i Fabrikanternes Lomme paa Grund af Beskyttelsen; han kom, tror jeg, til et Tal af 35 Millioner. Jeg ved meget godt, at det er en Tale, der er anført af paagældende ved mange Lejligheder ude omkring i Landet, og som der er skrevet om i Aviserne, og at det er en Tale, paa hvilken der efter stor Maalestok er taget Bifald. Men saa gør det et ganske ejendommeligt Indtryk, naar man, som Flertallets ærede Ordfører mindede om i sin Tale, faar oplyst, at naar Talen er om Hr. Kødtes egen Gardinfabrikation, gaar Staten, fordi Beskyttelsen har været saa høj, tabt af en Toldindtægt af indtil 80,000 Kr., men at af disse faar Staten kun 8,000 Kr. som Indtægt af Raastof-tolden, mens de 72,000 Kr., naar Talen er om Hr. Kødte selv og hans egen Virksomhed, ikke ere gaaede i Fabrikantens Lomme, men ere forsvundne. Jeg siger, jeg kan ikke lade være at fremdrage dette; thi jeg ønsker at godtgøre, at er Agitationen, dreven fra den anden Side, i høj Grad fejlagtig og svækkende, er Agitationen fra denne Side ogsaa dreven med en saadan Overfladiskhed og Løshed, at det fortjener at blive gjort til Genstand for Paatale.

Nu ved jeg meget vel, at den sidstnævnte Art af Agitation er dreven med en større Virkning, fordi man ikke har forsmaaet overfor de store Masser af Befolkningen at give Løfte om de Fordele, der vilde tilflyde dem, naar man fik gennemført de mere vidtgaaende frihandlerske Principper. Hvis vi leve og faa gennemført en Toldlov, hvad jeg forøvrigt ønsker, og hvis vi komme lidt frem i Tiden, tror jeg, det vil vise sig, at alle de store Løfter om Virkningen af Toldlovens Gennemførelse ville have svigtet. Det vil ikke være gaaet saaledes, som man ventede; de forventede Fordele ville ikke være opnaaede. Og gaa vi saa vidt, at vi inden

længe paa Grund af Gennemførelsen af en Toldlov, der er forbunden med store Indtægtstab for Statskassen, skulle gaa til Paalæg af ny Skatter i stort Omfang, Skatter, som ramme Befolkningen i stor Almindelighed, vil denne sikkert faa Øjnene op for, at det alligevel ikke er saa sikkert, at man er gaaet den rigtige Vej. Jeg skal imidlertid ikke komme videre ind derpaa. Jeg ønsker, vi skulle komme til et Resultat, og vender mig derfor til de af Flertallet stillede Forslag og det foreliggende Toldlovsforslag.

Jeg skal da først bemærke, at jeg er ikke overbevist om, at Flertallet ved alle de Ændringsforslag, det har stillet og opnaaet Samstemmighed med Finansministeren om, har forbedret Forslaget eller Chancerne for dets Gennemførelse. Jeg kan i hvert Fald ikke undlade at udtale nogen Betænkelighed ved adskillige af de stillede Forslag, ogsaa paa Grund af den større Nedgang i Toldindtægterne, som de føre til, i Forbindelse med, at man har genoptaget Spørgsmaalet om Bevarelsen af en Trediedel af den bestaaende Kultold. Om dette sidste skal jeg bemærke, at det er jeg ikke imod. Jeg anser det — alt overvejet og Hensyn taget til anden Side — for at være et rigtigt Greb, men jeg vilde have ønsket, at det ikke havde været nødvendigt at gaa dertil i Anledning af de yderligere Nedsættelser, der ere foreslaaede gennem de stillede Ændringsforslag, men at det kunde have været taget i Betragtning under de senere Forhandlinger om Sagen. Naar jeg mener, at man til sidst maa genoptage en saadan Sats for derigennem at skaffe Staten forøget Indtægt, er det af flere Grunde. Det er til Dels af de Grunde, som ere anførte af den meget ærede Finansminister, Grunde, som i og for sig ere tilstrækkelige og klare nok, men det er ogsaa, fordi jeg mener, at her ere vi paa et Omraade, hvor der er et stigende Forbrug, hvor derfor selv en mindre Told medfører en forholdsvis større Stigning i Statens Indtægter, og hvor endvidere netop en saadan lille Told paa Kulforbruget af særlige Grunde kan føre til forholdsvis store Statsindtægter. Jeg husker, at det Spørgsmaal blev fremdraget i sin Tid i Toldkommissionen, og det var da en Betragtning, der var fremme, at den Kulfylding, som Dampskibene nu foretage udenfor danske Havne for at spare Tolden, vilde, naar Tolden ikke er større, i mange Tilfælde foregaa i danske Havne, fordi Bekostningen ved Kulfylding udenfor